

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра державно-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

Віталій СЕРЬОГІН

2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
галузь знань:	29 Міжнародні відносини
спеціальність:	293 Міжнародне право
освітньо-професійна програма	Міжнародне право
вид дисципліни:	обов'язкова
факультет:	юридичний

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету

«28» серпня 2024 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Вікторія ЗАКРИНИЦЬКА, доцент кафедри державно-правових дисциплін.

Програму схвалено на засіданні кафедри державно-правових дисциплін юридичного факультету

Протокол від «26» серпня 2024 року № 12

Завідувач кафедри
державно-правових дисциплін

Наталія ГРИШИНА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 293 Міжнародне право

Гарант освітньо-професійної програми
другого (магістерського) рівня вищої освіти «Міжнародне право»
доктор юридичних наук, професор

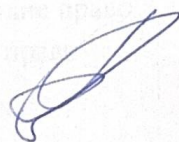

Олександр ГАВРИЛЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від «28» серпня 2024 року № 1

Голова науково-методичної комісії

Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми адміністративного права» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки за другим рівнем вищої освіти «магістр»

Спеціальності 293 «Міжнародне право»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів цілісного уявлення про існуючі проблеми адміністративно-правового регулювання суспільних відносин на різних рівнях реалізації виконавчої влади, способи та шляхи розв'язання цих проблем з урахуванням сучасного стану розвитку науки адміністративного права.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни є формування наступних загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей: здатність до абстрактного аналізу та синтезу (ЗК1); здатність проводити дослідження в галузі адміністративного права на відповідному рівні (ЗК2); здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК8); здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного права (СК5); здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності (СК9); здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів (СК11); здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника (СК12).

1.3. Кількість кредитів - 5

1.4. Загальна кількість годин - 150.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
<u>Нормативна</u> / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
32 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	4 год.
Самостійна робота	
102 год.	140 год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти мають досягти таких результатів навчання:

- володіти передовими фундаментальними знаннями у галузі адміністративного права та широким методологічним інструментарієм вивчення галузевих інститутів адміністративного права (ПРН-1);
- вміти налагоджувати та вести ефективний професійний діалог з представниками юридичної науки, практикуючими правниками і громадськістю з різноманітних правових питань (ПРН-3);
- розробляти та реалізовувати проекти, у тому числі результати власних досліджень і напрацювань, використання яких сприяє переосмисленню наявного, створенню нового цілісного правового знання та оптимізації юридичних практик і вирішенню важливих для сьогодення наукових та практичних проблем в галузі адміністративного права (ПРН-5);
- знати характеристику правового статусу окремих суб'єктів і об'єктів адміністративного права; мати компетентності з інтерпретації та узагальнення нормативного матеріалу адміністративного права; вміє правильно застосовувати норми виборчого права України; вміти аналізувати ретроспективи і прогнозувати перспективи розвитку і функціонування громадянського суспільства за різних умов та застосовувати ці знання для розв'язання практичних завдань (ПРН-15);
- вміти правильно організовувати професійну юридичну діяльність в межах законодавчих положень; здатний організувати командну роботу групи фахівців, мати основи навичок організаційної та управлінської діяльності; здатний реалізовувати в професійній діяльності на посаді державного службовця завдання та функції держави; володіти навичками обґрунтування і прийняття правових рішень, які відповідають вимогам закону та умовам укладених договорів; навички вирішення правових ситуацій у сфері судочинства та правозастосовної діяльності (ПРН-17);
- володіти юридичною технікою, здатний готувати проекти нормативно-правових актів, у тому числі має навички законотворчої роботи, підготовки текстів нормативних договорів та інших правочинів, володіти вмінням підготовки процесуальних документів усіх видів і стадій адміністративного судочинства (ПРН-18).

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Тема 1. ЯКІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Джерела адміністративного права, їх юридична сила. Співвідношення законів та адміністративних актів. Забезпечення єдності адміністративної термінології. Спеціальне адміністративне законодавство та забезпечення його стабільності. Компетенційні акти. Систематизація адміністративного законодавства.

Тема 2. ПРОБЛЕМИ ОКРЕМИХ ГАЛУЗЕЙ АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Законодавче забезпечення діяльності Кабінету міністрів України. Законодавче забезпечення діяльності центральних органів виконавчої влади. Законодавче забезпечення діяльності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Межі державної служби. Види державної служби та їх співвідношення. Законодавче регулювання статусу державного службовця. Матеріальне і соціальне

забезпечення державних службовців. Зарубіжний досвід правового регулювання державної служби.

Законодавчі антикорупційні обмеження. Державний фінансовий антикорупційний контроль. Законодавче регулювання попередження конфлікту інтересів в діяльності державних службовців. Законодавчі основи етики публічної служби. Статус національного антикорупційного органу. Юридична відповідальність за корупційні правопорушення. Зарубіжний досвід правового регулювання у сфері протидії корупції.

Концептуальні засади адміністративно-територіальної реформи. Законодавче визначення статусу адміністративно-територіальних одиниць. Організація виконавчої влади в адміністративно-територіальних одиницях. Зарубіжний досвід проведення адміністративно-територіальних реформ.

Межі законодавчого регулювання адміністративної відповідальності. Законодавство про адміністративну відповідальність юридичних осіб. Систематизація законодавства про адміністративну відповідальність. Концептуальні засади реформування законодавства про адміністративну відповідальність.

Проблеми правового регулювання адміністративних процедур. Створення уніфікованих адміністративних процедур. Вимоги до законодавчого регулювання адміністративних проваджень. Зарубіжний досвід адміністративно-процедурного регулювання.

Розділ 2. ПРОБЛЕМИ НАУКИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Тема 3. ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПРЕДМЕТУ ТА МЕТОДУ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА.

Підходи до визначення предмета адміністративного права, метод правового регулювання як похідна від його предмета. Проблема співвідношення метода адміністративного права з методами адміністративно-правового регулювання. Типологія методів адміністративно-правового регулювання.

Тема 4. АКСІОЛОГІЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Поняття аксіології адміністративного права. Аксіологія адміністративного права як складова адміністративно-правової доктрини.

Цінність адміністративного права. Базові цінності в адміністративному праві та їх зміст. Співвідношення цінностей в адміністративному праві з цінностями інших галузей права.

Ієрархія цінностей в адміністративному праві. Цінності як мета адміністративно-правового регулювання. Цінності як принципи адміністративно-правового регулювання.

Тема 5. ПРИРОДА ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА ФОРМИ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ В АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІЙ ДОКТРИНІ

Поняття виконавчої влади. Співвідношення виконавчої влади з іншими видами державної влади. Еволюція поглядів на зміст виконавчої влади у доктрині адміністративного права.

Форми реалізації виконавчої влади.

	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Проблеми адміністративного законодавства												

Тема 1. Якість адміністративного законодавства	10	2	2			6	10					10
Тема 2. Проблеми окремих галузей адміністративного законодавства	8	2	2			4	10	2	2			6
Разом за розділом 1	18	4	4			10	20	2	2			16
Розділ 2. Проблеми науки адміністративного права												
Тема 3. Проблеми визначення предмету та методу адміністративного права	12	2	2			8	8					8
Тема 4. Природа виконавчої влади та форми її реалізації	12	2	2			8	6					6
Тема 5. Аксіологія адміністративного права	12	2	2			8	8					8
Тема 6. Актуальні проблеми формування публічної служби в Україні	12	2	2			8	8					8
Тема 7. Проблеми адміністративного примусу за адміністративним правом	12	2	2			8	10					10
Тема 8. Проблеми юридичної відповідальності в адміністративному праві	12	2	2			8	10	2	2			6
Тема 9. Проблеми адміністративного процесу	12	2	2			8	12					12
Разом за розділом 2	74	14	14			56	78	4	2			74
Усього годин	150	32	16			102	150	6	4			140

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денне)	Кількість годин (заочне)
1	Якість адміністративного законодавства	2	
2	Проблеми окремих галузей адміністративного законодавства	2	2
3	Проблеми визначення предмету та методу адміністративного права	2	

4	Проблеми механізму адміністративно-правового регулювання	2	
5	Аксіологія адміністративного права	2	
6	Актуальні проблеми формування публічної служби в Україні	2	
7	Проблеми адміністративного примусу за адміністративним правом	2	
8	Проблеми юридичної відповідальності в адміністративному праві	1	2
9	Проблеми адміністративного процесу	1	
	Разом	16	4

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин (денне)	Кількість годин (заочне)
1	Опрацювання матеріалів лекції, вивчення рекомендованої літератури, засвоєння змісту базових понять і категорій. Ознайомлення з основними вимогами до якості адміністративного законодавства. Опрацювання правил визначення понять з метою формування термінології адміністративного законодавства. Виконання практичного завдання на оцінку якості законів.	6	10
2	Опрацювання матеріалів лекції, вивчення рекомендованої літератури. Ознайомлення із проблемами законодавчого регулювання в окремих галузях державного управління та регулювання.	4	6
3	Опрацювання матеріалів лекції, вивчення рекомендованої літератури, засвоєння змісту базових понять і категорій. Поглиблене вивчення змісту основних підходів до визначення предмету та методу адміністративного права. Визначення відмінностей між методом адміністративного права та методами адміністративно-правового регулювання.	8	8
4	Опрацювання матеріалів лекції, вивчення рекомендованої літератури, засвоєння змісту базових понять і категорій. Визначення змісту адміністративного примусу. Обґрунтування адміністративного примусу як правового примусу. Прояви адміністративного примусу.	8	6
5	Опрацювання матеріалів лекції, вивчення рекомендованої літератури, засвоєння змісту базових понять і категорій. Підходи до визначення природи державної влади. Визначення природи виконавчої влади та її співвідношення з іншими складовими державної влади.	8	8

	Форми реалізації виконавчої влади.		
6	Опрацювання матеріалів лекції, вивчення рекомендованої літератури, засвоєння змісту базових понять і категорій. Цінність адміністративного права. Цінності в адміністративному праві. Аксіологічний підхід до вивчення адміністративного права.	8	10
7	Опрацювання матеріалів лекції, вивчення рекомендованої літератури, засвоєння змісту базових понять і категорій. Опанування типології юридичної відповідальності за адміністративним правом. Функціональні види юридичної відповідальності, санкційні види юридичної відповідальності, процесуальні види адміністративної відповідальності. Нетрадиційні види юридичної відповідальності за адміністративним правом.	8	6
8	Опрацювання матеріалів лекції, вивчення рекомендованої літератури, засвоєння змісту базових понять і категорій. Опанування підходів до характеристики адміністративних проваджень, їх типології, проблем правового регулювання. Концепція законодавства про адміністративні процедури.	10	14
	Разом	102	140

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом дисципліни для студентів заочної форми навчання передбачено виконання контрольної роботи.

Зразок завдання для контрольної роботи.

1. Які зміни відбулися у правовому статусі органів місцевого самоврядування в результаті запровадження в Україні реформи децентралізації ?
2. Які адміністративні провадження описані в Кодексі України про адміністративні правопорушення? Охарактеризуйте структуру одного з них.
3. Чи є, на Вашу думку, Кодекс адміністративного судочинства джерелом адміністративного права? Якщо так, то наведіть приклади норм КАСУ, які можуть використовуватись за межами адміністративного судочинства.
4. На прикладі положень Кодексу України про адміністративні правопорушення поясніть механізм реалізації принципу пропорційності (адекватності), а також принципу індивідуалізації юридичної відповідальності.
5. На підставі аналізу положень Закону України «Про адміністративні послуги» наведіть п'ять прикладів **різних видів** адміністративних послуг.

Контрольна робота виконується у письмовій формі із належною аргументацією відповіді на кожне із поставлених запитань.

Результати виконання контрольної роботи оцінюються за десятибальною шкалою. Підсумкова оцінка за контрольну роботу визначається як середнє арифметичне оцінок за кожну відповідь.

7. Методи контролю

У навчальному процесі з дисципліни «Актуальні питання адміністративного права» використовуються такі види контролю: вхідний, поточний та підсумковий.

1. Вхідний контроль може проводитися перед вивченням нового курсу з метою визначення науково-педагогічним працівником рівня підготовки студентів до опанування дисципліни. Як правило, він проводиться на першому занятті навчальної дисципліни.

2. Поточний контроль проводиться науково-педагогічним працівником на всіх видах аудиторних занять. Основним завданням поточного контролю є перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником (для коригування методів і засобів навчання), так і студентами (для планування самостійної роботи).

Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на семінарських заняттях та лекціях, у формі колоквіуму (особливий форми поточного контролю), виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях.

Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення модульної оцінки, при проведенні заліку і враховуються науково-педагогічним працівником при визначенні підсумкової залікаційної оцінки з дисципліни.

Поточна оцінка є сумою балів, отриманих студентом за виконання всіх видів робіт, передбачених робочою програмою.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і полягає в оцінці знань студентів за результатами обговорення питань, запланованих для розгляду. Кожний студент у процесі семінарського заняття може отримати до 5 балів.

Оцінка у 5 балів виставляється, якщо студент демонструє чітке розуміння питання, що розглядається, аргументовано викладає свою точку зору на зміст проблеми та способи її вирішення, вільно володіє понятійним апаратом та правильно його використовує, уміло користується нормативним матеріалом.

Оцінка у 4 бали виставляється за умови, якщо студент в основному демонструє розуміння питання, що розглядається, досить аргументовано викладає свою точку зору на зміст проблеми та способи її вирішення, вільно володіє понятійним апаратом та правильно його використовує, уміло користується нормативним матеріалом, але при цьому припускається несуттєвих помилок або неточностей.

Оцінка у 3 бали виставляється, якщо студент в основному демонструє розуміння питання, що розглядається, може сформулювати свою точку зору на зміст проблеми та способи її вирішення, в основному володіє понятійним апаратом, демонструє певне уміння у користуванні нормативним матеріалом, але при цьому припускається суттєвих помилок або неточностей, неправильно використовує окремі правові категорії або не може належним чином аргументувати свою відповідь на поставлені питання.

Оцінка 3 1-2 бали виставляється, якщо відповідь студента не відповідає критеріям встановленим для попередньої оцінки, але студент демонструє окремі фрагментарні прояви знань стосовно поставленого питання.

3. Підсумковий контроль. Підсумковий контроль здійснюється у формі семестрового екзамену. Контрольне завдання для екзамену містить два контрольних

питання. Кожне з контрольних питань оцінюється максимальною оцінкою у 20 балів. Загальна кількість балів за результатами підсумкового контролю – 40.

Підсумкова оцінка складається із суми оцінок, отриманих під час семінарських занять, оцінки за контрольну роботу та оцінки отриманої під час екзамену.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами оцінки його роботи складає 100 балів.

7.1. Методи контролю у разі організації дистанційного навчання

У випадку проведення занять у режимі дистанційного навчання студенти зобов'язані прослухати лекцію за допомогою платформи Google Meet, перед тим ознайомившись із коротким викладом відповідної лекції, розміщеній у Google Classroom. Після ознайомлення з матеріалами лекції, необхідно у письмовому вигляді виконати завдання для самостійної роботи, розміщені у матеріалах семінарських занять у Google Classroom. Завдання має бути виконано у терміни, вказані у завданні з урахуванням рекомендацій викладача. Кожне завдання оцінюється за п'ятибальною шкалою відповідно до критеріїв, викладених у п.7.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання											Сума
Розділ 1		Розділ 2							КР	Залік	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8				100
5	5	5	5	5	5	5	5			60	40

T1, T2 ... – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для заліку
50 – 100	зараховано
1-49	Незараховано

9. Рекомендована література

Основна література

Адміністративне право України. Академічний курс: підручник : у 2 т.. Т. 1: Загальна частина/ Національна академія наук України, Інститут держави і права імені В. М. Корецького; ред. В. Б. Авер'янов. - К.: Юридична думка, 2004. - 584 с.

Адміністративне право : навчальний посібник/ Т. О. Гуржій; Міністерство освіти і науки України. - К.: КНТ; Х.: Бурун і К, 2011. - 680 с.

Адміністративне право України: підручник/ Нац. юр. академія України ім. Я. Мудрого; ред. Ю. П. Битяк. - Х.: Право, 2014. - 520 с.

Допоміжна література

Адміністративне право України: Академічний курс. У 2-х т. Т. 2. Особлива частина: підручник/ Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України; ред. В. Б. Авер'янов. - К.: Юридична думка, 2005. - 624 с.
Адміністративне право. Альбом схем: навчальний посібник/ Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Національний університет "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого"; упоряд. Ю. П. Битяк. - Х.: Право, 2012. - 160 с.
Адміністративне право. Загальна частина: навчальний посібник/ С. М. Алфьоров [та ін.]. - К.: ЦУЛ, 2011. - 216 с.
Адміністративне процесуальне право України: навчальний посібник/ Е. Ф. Демський; Мін-во освіти і науки України. - К.: Юрінком Інтер, 2008. - 496 с.
Адміністративне право: навчальний посібник/ З. Р. Кісіль, Р. В. Кісіль. - 3-тє вид. - К.: Правова єдність, 2011. - 696 с.
Адміністративний процес та адміністративна відповідальність в Україні: навчальний посібник/ О. І. Миколенко. - Х.: Одісей, 2010. - 368 с.
Адміністративне право України у визначеннях та схемах: навчальний посібник/ С. О. Мосьондз; Мін-во освіти і науки України, Ун-т економіки та права "Крок". - К.: Прецедент, 2006. - 176 с.
Адміністративно-процесуальне право України: підручник/ О. В. Кузьменко, Т. О. Гуржій; ред. О. В. Кузьменко; Мін-во внутрішніх справ України. - К.: Атіка, 2007. - 416 с.
Лук'янець Д.М. Адміністративно-деліктні відносини в Україні: теорія та практика правового регулювання: Монографія- Суми: ВТД "Університетська книга", 2006.- 367 с.
Лук'янець Д.М. Інститут адміністративної відповідальності: проблеми розвитку: Монографія / Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України.- К., 2001.- 220 с.
Лук'янець Д.М. Проблеми формування понятійно-категоріального апарату науки адміністративного права / Д.М. Лук'янець // Питання адміністративного права. Книга третя. Харків: Право.-2019.-С.85-97.
Лук'янець Д.М. Адміністративне законодавство і структура адміністративного права /Д.М. Лук'янець // Розвиток адміністративного законодавства в умовах реформаційних процесів в Україні: зб. наукових праць.- К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2017.- 192 с. (С.28-34).
Лук'янець Д.М. Форми та методи реалізації виконавчої влади в теорії адміністративного права / Д.М. Лук'янець // Питання адміністративного права. Книга перша. Харків: Право.- 2017.-С.34-47.
Д.Лук'янець Методологічні аспекти визначення структури системи права // Підприємництво, господарство і право.-№3.-2006.- С.7-10.
Д.Лук'янець Філософські основи та концептуальна модель юридичної відповідальності // Юридична Україна.-№4.-2006.-С. 4-11.
Лук'янець Д.М. Про співвідношення методу адміністративного права та методів адміністративно-правового регулювання // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія: ПРАВО.- №845.-2010.-С.288-291.
Лук'янець Д.М. Метаморфози правового статусу центральних органів виконавчої влади // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія: ПРАВО.- №1000.- 2012.-С.8-12

Лук'янець Д.М. Аксиоматичні теорії та універсуми науки адміністративного права / Д.М. Лук'янець // Адміністративне право і процес.- 2014.-№3(9)-Ювілейний.-С.37-44

Лук'янець Д.М. Системний підхід і юридична відповідальність // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Серія «Право».-2020.-Вип.29.-С.54-59.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. www.mon.gov.ua
2. www.nbu.gov.ua
3. www.idpnan.gov.ua
4. www.dir.meta.ua/ru/science-education/libraries-archives/
5. www.aprnu.kharkiv.org/